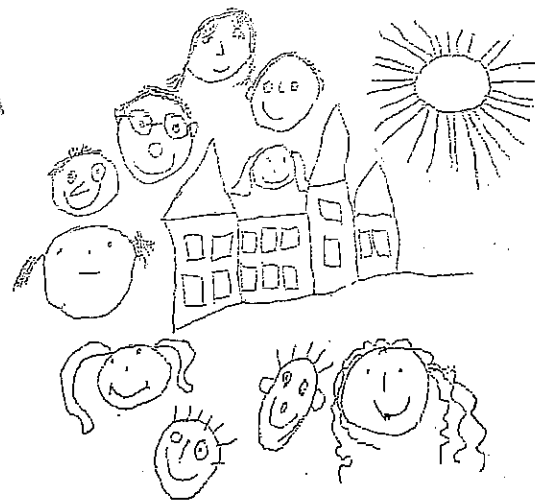

PASACIŅA

Nr. 100 2012.gada oktobrī

CENA: DIVI PALDIES

www.pasacina.beverina.lv

„PASACIŅAS” ĪSZIŅAS ☀☀

✓ *Pirmsskolas izglītības iestādē „Pasacīņa” izdots informatīvais ikmēneša izdevums Avīzīte „Pasacīņa” piedzīvo savu 100 numuru! Lai dzīvo!*

Pirmais izdevums dienas gaismu ieraudzīja vienpadsmit gadus atpakaļ 2001.gada 21.septembrī par cenu „viens paldies”.

Visus šos gadus cītīgi esam apkopojusi visu tā brīža svarīgāko un aktuālāko informāciju par mūsu iestādē notiekošo, arī bērnu radošos darbus – pasakas, stāstiņus un valodas raibumus.

Rubrikā „Tēma” esam publicējuši tādus rakstus, kas tajā brīdī likās aktuāli un būtu jāizlasa, un jāiegaumē bērnu vecākiem. No 2009.gada septembra šinī sadaļā publicējam arī logopēda sagatavotos materiālus par valodas un runas attīstības jautājumiem.

✓ *17.oktobrī uz pirmo Iestādes padomes sēdi sanāca vecāku kopsapulcē izvirzītie vecāku pārstāvji un iestādes darbinieki. 2012./2013.mācību gada ietvaros Iestādes padomē darbosies:*

Dana Jaunskunga, Arnis Gutāns, Juris un Ieva Cīruši, Jolanta Kupriša, Igors un Eva Zinkeviči, Vija Niedre, Signe Elme, Edijs Liepiņš, Inese Krapāne, Daiga Strode, Liene Brice, Mārtiņš Gaiķēns, Anita Golubovska, Ineta Zīdere.

Par Iestādes padomes priekšsēdētāju ievēlēja *Jolantu Kuprišu.*

PII vadītāja informēja par Iestādes padomes aktivitātēm iepriekšējā mācību gadā. Sabiedriski nozīmīgākais darbs ko paveicām - vecāku un darbinieku kopīgi rakstītā vēstule Izglītības un Zinātnes ministram Robertam Ķīlim par sešgadīgo bērnu atstāšanu pirmsskolas izglītības iestādēs.

Pārrunājām plānotos pasākumus līdz gada beigām ar vecāku piedalīšanos.

Vecāki! Jūs tiekāt aicināti aktīvi iesaistīties savu bērnu grupu dzīves organizēšanā – grāmatu lasīšanā un galda spēļu turnīru organizēšanā pēcpusdienās.

Ineta

„PASACIŅAS” ĪSZIŅAS ☀☀

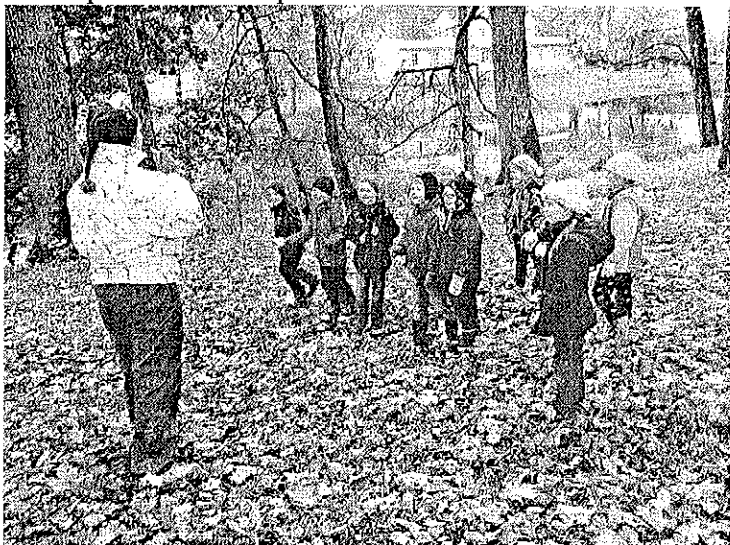
✓ *2012.gada 11.oktobra priekšpusdienā Pasacēniem bija daudz darba. Pie mums darbojās zobu higiēniste Jolanta Kalniņa un pārbaudīja zobīņus, grupu audzinātājas vadīja interesantas rotaļnodarbības, bet Mūrmuižas parkā bērnus gaidīja sporta skolotāja Anita. Kāpēc? Tāpēc ka „Ejam skrieties ar vēju!”*

Uz tradicionālo rudens krosa skriešanu atnākušie bērni, kopā ar Anitu izstaigāja un iepazīnās ar parku, apsēja lentas ap kokiem, tā nospraužot krosa distanci. Pavēroja arī koka stumbrus - kas uz tā aug, kas pa to pārvietojas, rāpo, ezera ūdens virsmu, kas bija tik gluda kā spogulis un kurā atspīdēja „Pagastmāja”, parka koki, pieturā stāvošais autobuss un cilvēki - viss ar kājām gaisā! Bērni atrada, parādīja un zināja nosaukt kļavas, liepas, ozola, ievas un apses rudenīgās lapas.

Vai pūš vējš ar ko skrieties? Ar kreppapīra lentas palīdzību ikviens varēja noteikt vēja stiprumu un virzienu.

Krosa distanci – skrējienu pa nelīdzenu apvidu no viena punkta līdz otram pa marķētu trasi, vienu apli ar kopīgu startu veica 3-4 bērni vienlaicīgi.

Bērniem sārtējās vaigi, mirdzēja acis un bija prieks par aktīvi pavadīto laiku parkā.

Anita, sporta skolotāja, Agitas foto

No galda spēļu vēstures...

Cilvēki spēlē galda spēles jau ļoti sen. Senākās liecības ir 3000 gadu vecas. Daudzu spēļu noteikumi jau sen zuduši, taču daudzas ir izgājušas laika pārbaudi līdz pat mūsdienām, piemēram, šahs, go, rendzjū. 20.gadsimts bija zelta laiks galda spēlēm. Parādījās daudzveidīgas spēles, kuras tika radītas izklaides nolūkā, matemātisko dotību un intelekta attīstībai.

Nu ir pagājis laiks. Nu jau par problēmu ir kļuvusi datorspēļu atkarība. Vienu brīdi galda spēles vispār bija pazudušas no daudzu bērnu istabām, jo likās vecmodīgas. Taču ir kļuvis skaidrs, ka neviena datora vai online spēle nespēj aizvietot labu galda spēli, jo kā gan dators var aizvietot smieklus un jokus ģimenes un draugu lokā? Mūsdienīgas, kvalitatīvas galda spēles jau sen vairs nav tikai „Cirks”. Lomu un taktiskās spēles ir tendētas uz intelekta attīstību un tā celšanu. Tās ir izdomātas tā, lai vecākiem būtu interesanti kopā tās spēlēt ar saviem bērniem.

Ir daudz veidu, kā saglabāt labas attiecības ar bērnu un viens no tiem ir galda spēles. Tās var spēlēt jebkurā laikā. Galvenais, lai jums būtu kaut 30 minūtes laika. Ir labi bērnam veltīt vismaz nedaudz laika katru dienu, nevis pēc tam just vainu tajā, ka bērns jūs par maz ciena vai par maz saprot.

Tātad – kāpēc mums ir nepieciešamas galda spēles? Atbilde ir ļoti vienkārša. Tās ir nepieciešamas, lai kontaktētos, lai jautri pavadītu laiku, lai saprastu vienam otru, lai iegūtu jaunas zināšanas, lai pilnveidotu prasmes, lai attīstītu bērnu iztēli, telpisko domāšanu, roku-acu koordināciju, lai iegūtu labvēlīgu ģimeni!

 www.smartkids.lv

✓ **Oktobris mūs lutināja ar labiem laika apstākļiem un iespēju pabūt dabā tuvākā un tālākā apkārtnē.** Tādu iespēju izmantoja arī piecgadīgo bērnu grupa. Lai izbaudītu rudeni, pie reizes pavērotu arī rudens darbus un uzzinātu kas notiek lielfermā, viņi devās ciemos pie grupiņas biedra Toma uz Z/S „Brieži”. Toma tētis Juris iejutās gida lomā un interesantā, saistošā veidā izrādīja savu saimniecību, bet Toma mamma Ieva visus pacienāja ar pienu un medus maizi.

 Ineta, Agitas foto

Fonemātiskā dzirde

Apkārtējo pasauli mēs visi uztveram ar maņu palīdzību. Viena no tām ir dzirde. To nevar apturēt ne uz mirkli, tā darbojas nepārtraukti, neatpūšas pat naktī un turpina uztvert apkārtējās skaņas un trokšņus. Fonemātiskā dzirde ir spēja saklausīt un atšķirt vārdā atsevišķas skaņas. Šī spēja ir lasīšanas un rakstīšanas iemaņu apguves pamatā.

Ja bērns spēj pareizi saklausīt, izrunāt un diferencēt (atšķirt) skaņas vārdos, kā arī saprast saikni starp skaņu un burtu, viņš ir gatavs uzsākt mācības pirmajā klasē. Vairumam bērnu fonemātiskā dzirde attīstās bez grūtībām reizē ar skaņu apgušanu.

Ja bērnam ir vāja fonemātiskā uztvere un nepilnīgi attīstīta skaņu analīze, tad ir nepieciešama logopēda palīdzība. Fonemātiskās dzirdes attīstīšana notiek katrā logopēdijas nodarbībā. Lai sasniegtu rezultātu, bērna fonemātiskās dzirdes attīstīšanā jāiesaistās arī vecākiem. Ikdienā noder pavisam vienkārši paņēmieni, kā palīdzēt bērnam attīstīt skaņu uztveri. Bērns vienmēr izjūt gandarījumu, ja pieaugušais nevis tikai organizēs spēli, bet netieši to vadīs un iesaistīsies.

Vingrinājumi fonemātiskās dzirdes attīstīšanai:

*pastaigas laikā aiciniet bērnu klausīties un pateikt, ko viņš dzird (rūcienu, gaiļa dziesmu, vēja šņākoņu);

*mājās jautājiet, kur skan radio (istabā, virtuvē);

*dziedot mainiet balss skanējumu (augstu - smalki, zemu - rupji), lai bērns arī tā pamēģina;

*dziediet kopā ar bērnu un ritmiski soļojiet vai plaukšķiniet, tā bērns saklausīs ritmu;

*spēlējiet "Klusos telefonus": iečukstiet bērnam kādu vārdu vai īsu teikumu, lai viņš atkārto;

*paklaudziniet un lieciet bērnam noteikt, kas šo skaņu taisa, kur skaņa rodas;

*lieliski derēs "Kuģu lādēšana": izvēlēties kādu skaņu un sauciet vārdus, kuri sākas ar šo skaņu (metam bumbu viens otram, tas trenēs arī kustību koordināciju);

*lielajiem bērniem (5-6 gadi) derēs dažādas vārdu spēles: Vai vārdā skan L? Kur vārdā skan Z: sākumā, vidū vai beigās? Izdomā vārdu, kura vidū ir D! Cik vārdus es pateicu (Man gribas saldējumu)? Pasaki 3 vārdus! Nosauc vārdu, kurā skan Ā;

*grāmatu lasīšana: bērnam jāsadzird un jāsaprot, ko lasa vecāki. Atcerieties vienmēr pajautāt vai pārrunāt, ko bērns dzirdējis un sapratis no lasītā.

Palīdzēsim bērniem klausīties, saklausīt, padarīt vēl interesantāku un bagātāku viņu skaņu pasauli!

Neaizmirsīsim ikdienas steigā ar bērnu parotaļāties, pasmieties un biežāk būt kopā! Dažreiz ir labi arī vienkārši parunāties par lietām, kuras notiek ap mums.

Veiksmi jums!

 Logopēde Vineta Ragēvičusa

✓ *Klāt tumšie vakari un laiks stāstīt, un klausīties pasakas. Kā katru gadu, arī šogad, jūs, cienījamie vecāki, tiekat aicināti savu bērnu grupiņās stāstīt savas bērniņas vai savu bērnu mīļākās pasakas. Lai saņemtu dūšu un sagatavotos - šī tēma ieskatam.*

Vērtība, šausmu stāstiņš vai miegazāles?

Šķiet, visi vecāki zina, ka pasakām bērnu dzīvē ir liela nozīme, gan attīstot fantāziju, gan veicinot pasaules izzināšanas vēlmi, gan liekot pamatus interesei par literatūru un mākslu. Ir daudz psihologu un bērnu attīstības speciālistu viedokļu par pasaku nozīmi, un šoreiz kopā ar valdorfpedagoģēm Skaidrīti Mežzaķi un Ivetu Rubīnu noskaidrosim, kad un kādas pasakas stāstīt saviem mazuļiem.

Labi zinām, pēc garas darbadienas vecāki mēdz būt noguruši. Tā vietā, lai lasītu priekšā grāmatu, viņi tikai uzliek disku vai ieslēdz kādu pasaku no interneta plauktiem. Taču šādā veidā vecāki paši sev atņem lielu daļu prieka atgriezties pasaku pasaulē, lasot priekšā vai ideālā gadījumā stāstot pasaciņu.

Grāmatnīcu plauktos ir diezgan liela pasaku grāmatu izvēle, taču būtiski izvērtēt grāmatas satura kvalitāti, pievēršot uzmanību gan valodas bagātībai, gan saturam. Daudzas pasakas diemžēl ir saīsinātas, vienkāršotas vai adaptētas no multiplikācijas filmu versijām. Pavisam maziem bērniem vislabākā izvēle ir tautas pasakas. Gadsimtu gaitā tajās izkristalizējušies tēlu un ētisko kvalitāšu esence. Kaut arī daudzu literāro pasaku tēli veidoti uz tautas pasaku arhetipisko tēlu bāzes, autors tomēr tos apaudzējis ar saviem priekšstatiem un ielicis savu subjektīvo dzīves redzējumu. Tautas pasakās ir garīgās vērtības, kas tiek nestas cauri cilvēces attīstībai.

Lai klausītos pasaku, mazulis nekad nevar būt par mazu – jau no dzimšanas viņš ir gatavs piedzīvot pasakas – caur dzejolišiem, ritmiskiem skaitāmpantiņiem jeb ucināmajām rotaļām. „Pasaka bērnam ir kā tilts starp garīgo un zemes pasauli,” saka Iveta. Līdz trīsgadnieka vecumam bērns vislabāk uztvers ritmisku, dzejas formā vai dziedot izpildītu pasaku. Piemēram, kā mazs zaķītis un mazs kaķītis uz ceļa satikās...

Nākamajā bērna attīstības posmā no 3-5 gadiem laiks pasakām par dzīvniekiem, tad nedaudz vēlāk nāk sadzīves pasakas. Piemēram, Pasaka par putru, Zvēri un abru taisītājs, Pasaka par zelta oliņu. Sasniedzot septiņus gadus un gatavojoties skolas gaitām, mazais ir gatavs sastapties ar brīnumu pasakām un teikām. Bet literāro pasaku laiks nāk, sasniedzot 8-9 gadu vecumu.

„Pasaka pati par sevi nes morālās vērtības, ko bērns spēj uztvert, izdzīvot un saprast, tāpēc nav vajadzīgs bērnu izprašāt, it sevišķi pēc pirmās pasakas stāstīšanas reizes. Bērns paņem tās vērtības, kuras viņam šajā brīdī ir saprotamas un nepieciešamas. Tāpēc svarīgāk par pasakas iztirzāšanu ir īstajā brīdī izvēlēties piemērotāko pasaku, ņemot vērā bērna vecumu, notikumus dzīvē, svētkus un gadalaiku,” Iveta nepiekrīt, ka pasaku

noteikti vajag pārrunāt. Protams, jāatbild uz bērna jautājumiem, bet daudz svarīgāks ir rituāls, kad un kā pasaka tiek stāstīta.

Daudzi vecāki droši vien ievērojuši, ka maziem bērniem patīk atkārtot – neskaitāmas reizes dziedāt vienu un to pašu dziesmiņu, izspēlēt vienu rotaļu un prasīt pēc vienas un tās pašas pasakas. Valdorfpedagoģes atzīst – lai tvertu pasakā esošo, mazajam vajadzīgs to pamatīgi izdzīvot, klausoties vismaz nedēļu. Katru dienu viņš paņem kādu elementu, kas tobrīd ir svarīgs.

„Ļoti svarīgi arī noteikt robežas – vecāki, labu gribot, mēdz atsaukties bērnu lūgumam pastāstīt vēl vienu pasaciņu, tad vēl un vēl... Pasakas stāstīšanu ieviešot kā ik vakara rituālu, vajadzētu nospraust robežas, ka tiks stāstīta viena pasaka, citādi bērnam radīsies juceklis. Pasakai var sekot kāda dziesma vai mierīga saruna,” atgādina Iveta. „Svarīga ir ne tikai pasaka kā tāda, bet bērna un vecāku kopā būšanas brīdis, tāpēc ieteicams pasaku stāstīt, nevis lasīt priekšā – lai ir acu kontakts. Protams, pasaku iemācīties un izstāstīt nav nemaz tik vienkārši, bet noteikti ir vērts!”

Tautas pasaku tēli ir skaidri, notikumu gaita bērna uztverei viegli pieejama. Humors, izjokošana, pūķu sakaušana – kaut arī pieaugušajam var šķist, ka ir daudz šausmu, patiesībā tās sagatavo bērna realitātei – ka pasaule nav tikai rožaina un silta laimes ieleja. Katrā vecumposmā bērns no pasakas uztver to, ko vajag dotajā mirklī. Tā apgūstot morāli ētiskās un estētiskās normas, bērns izprot arī gribas un drosmes nozīmi, cēloņsakarības un vēlāk pielīdzina dzīves situācijām. „Sapiņķerējušos kamola atšķetināšana ir šķietami bezjēdzīga nodarbe, bet tā audzina pacietību un, kad pieaugušais nokļūst sacīpotā situācijā, viņš māk to atpiņķerēt. Tāpat ar pasakām – tie nav briesmu stāstiņi baidīšanai, tās ir īstas vērtības. Pasakas uzrunā bērna sirdi, nevis bērnam snaudošo intelektu,” ir pārliecināta Iveta.

Tautas pasakās valda simbolu valoda. Bērni tās uztver nevis caur intelektu, bet caur emocijām. Stāsts jau nav par pūķi, bet par gribasspēku, dvēseles kvalitātēm.

Bērnodārziņā nozīmīga dienas sastāvdaļa ir rotaļa, kad bērns spēlējoties var izdzīvot jebkuru tēlu, kas viņam tobrīd aktuāls. No pasakas uztvertais ir jāzlaiž caur sevi. Vecāki var pasaku izspēlēt ar lellēm, kustībām, mudināt bērnus pašiem iedzīvināt tēlus rotaļā. Tas attīsta plašu domāšanu.

Pasaku tēlainā valoda veicina arī bērnam koptas, bagātas valodas attīstīšanos, turklāt savas tautas pasaku stāstīšana ir arī seno tradīciju un pieredzes nodošana no paaudzes paaudzē.

Tomēr vecākiem jāpievērš liela uzmanība, ko viņi lasa, ko stāsta bērna klātbūtnē. No katras mazās informācijas kriptiņas veidojas bērna personība!

 Piecgadnieki gatavojas uz nodarbību, bet Artai nesanāk pārinieks. Viņa iestājas starp Danielu un Redu, nosakot:

- Es nu būšu bagāta sieva!

 Piecgadīgo grupā spēļu namiņā risinās spraigs rotaļas sižets. Roberts izmisis sauc:

- Arta, tu mums ar Redu traucē!

Arta mierīgi:

- Bet es tak tikai gribu būt jūsu āra trusis!

 Vēl pirms sniega uzsnigšanas piecgadnieki pārrunā par gumijas zābaciņu nepieciešamību pastaigu laikā. Zāle taču gara un slapja, un pelķēs arī tad varēs iekāpt. Daniels prāto:

- Nu nezinu vai visi varēs tos gumijniekus dabūt. Otrais krīzes vilnis nāk virsū!

 Tomass /4.g.v./ :

- Re, Kika uzklājusi savu gultu! Nu jā... Viņa jau ir liela gudriniece.

„PASACIŅAS” darbiņi novembrī**TĒMAS:**

- *Vēlu, vēlu rudenī...*
- *Mārtiņ, ver ziemai vārtus vaļā!*
- *Es un mana Latvija*
- *Kur vasaru saule tek,*
Tur ziemā mēnesnīca...

✓ *Mārtiņ, ver ziemai vārtus vaļā!* – rotaļnieks
09.11.plkst.10.00

✓ *Es un mana Latvija* – audzēkņu radošo darbu izstāde otrā stāva galerijā
no 15.11.

✓ *Sveicu Latviju dzimšanas dienā!* – svinīgs brīdis
16.11.plkst.15.45

✓ *Šurumburums* – Imanta Pauras koncerts bērniem
23.11.plkst.11.00

✓ *Autobuss manā novadā* – „VTU Valmiera” izsludinātais radošo darbu konkurss novadu pirmsskolas izglītības iestāžu audzēkņiem līdz 30.11.

✓ *Riču – raču* – prāta spēles pēcpusdienās kopā ar vecākiem, vecvecākiem... - visu mēnesi

*Kad pārslas kā baltas asaras
Krit atkal uz zemes sejas,
Kad skumjas pēc zudušās vasaras
Pār mums no debesīm lejas,
Tad viena diena kā zēlmenis
Ceļ citām pelēkām pāri,
Un staro kā ezera dzēlmenis
Un smaržo kā medus kāre.
Tā tava diena, kad pasaulē
Tu nāci pēc Laimas prāta...*

/K.Apsūkruma/

DZIMŠANAS DIENĀ

<i>VALĒRIJU KONONOVICŪ</i>	01.11.
<i>ALISI POZŅAKU</i>	11.11.
<i>KARLĪNU ULMANI</i>	14.11.
<i>EGIJU DZĒRVI-TĀLUDU</i>	18.11.
<i>MAIRI ROZENBLATU</i>	30.11.

VĀRDA DIENĀ

<i>VENDIJU</i>	02.11.
<i>ĒRIKU</i>	03.11.
<i>ALEKSU</i>	08.11.
<i>MARKUSU</i>	10.11.
<i>MĀRCI</i>	10.11.
<i>ELIZABETI</i>	19.11.
<i>KATI</i>	25.11.
<i>KEITU</i>	25.11.

„PASACIŅAS” PALDIES**5.grupiņas PALDIES:**

- *Orlando, Toma un Egijas vecākiem* par materiāliem radošajām nodarbībām
- *Toma un Reda vecākiem* par kārumiem un āboliem
- **LIELAS PALDIES** par laipno uzņemšanu Z/S „Brieži” *Toma ģimenei*

6.grupas PALDIES:

- *Elvja S. un Annijas ģimenei, Regnāra Omītei* par dažādiem materiāliem radošajām darbībām
- *Heino vecākiem* par garšīgajiem āboliem

4.grupas PALDIES *Vendijai Knopkinai* par dāvātajām rotaļlietām!

PALDIES visiem čaklajiem kastaņu vācējiem!